

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Şırnak'ın Kumçatı (Dergül) beldesinde yaşayan Kürtçe müzik sanatçısı Nudem Durak, 22 Nisan 2015 tarihinde tutuklanmış; Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesinde "örgüt üyeliği" suçlamasıyla 10 yıl, Kahramanmaraş 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen ayrı bir dava sonucunda ise 9 yıl 6 ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Toplam 19 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılan Durak, yaklaşık 11 yıldır hapishanede tutulmakta olup Erzincan Kadın Kapalı Hapishanesinde bulunmaktadır. Avukatının açıklamalarına göre Durak'ın Mem û Zîn Kültür Merkezindeki Kürtçe müzik ve kültür çalışmaları, katıldığı etkinlikler ve sanatsal faaliyetleri yargılamalara konu edilmiştir. Avukatı, Durak'ın tutuklandığı sırada nüfus kayıtlarındaki karışıklık nedeniyle yaşının büyük görüldüğünü, gerçekte 18 yaşından küçük olduğunu ve yaşının araştırılması yönündeki taleplerin karşılanmadığını belirtmiştir. Ayrıca Durak'ın Kürtçe savunma yapma talebine rağmen Türkçe savunmaya zorlandığı ve uzun süre savunması alınmadan tutuklu yargılandığı ileri sürülmüştür. Kahramanmaraş dosyasında yakalandığı evin niteliğine ilişkin tutanakların gerçeği yansıtmadığı iddiası da avukatı tarafından dile getirilmiştir. Bu iddiaların ilgili dosyalar üzerinden incelenmesi gerekmektedir. Durak'ın zehirli guatr ve kemik erimesi gibi sağlık sorunları yaşadığı, hastalığının ses tellerini tehdit ettiği ve sanatını icra etmesini güçleştirdiği ailesi ve avukatı tarafından açıklanmıştır. İnfazın ertelenmesi taleplerinin reddedildiği, müzik enstrümanının kırıldığı ve kendisine gönderilen elektronik gitarın hapishaneye alınmadığı belirtilmektedir. Ailesi ise Erzincan'a ulaşımın güçlüğü ve annesinin sağlık sorunları nedeniyle görüşlere gitmekte ciddi sıkıntılar yaşamaktadır.

Anayasa'nın 17'nci maddesi yaşam ve maddi-manevi varlığı koruma hakkını, 26'ncı maddesi ifade özgürlüğünü, 64'üncü maddesi sanat faaliyetlerinin ve sanatçının korunmasını güvence altına almaktadır. 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi hastalık nedeniyle infazın ertelenmesine ilişkin hükümler içermektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile Birleşmiş Milletler Nelson Mandela Kuralları da mahpusların yaşamlarının, insan onurunun ve sağlık hizmetlerine erişimlerinin korunmasına ilişkin temel standartları ortaya koymaktadır. Kürt meselesinin demokratik çözümünün ve barışın tartışıldığı, Demokratik Toplum perspektifinin önem kazandığı bir dönemde, Kürtçe müzik yapan bir sanatçının hastalıklarıyla mücadele ederken hapishanede tutulması ve sanatını icra etmesinin engellerle karşılaşması, kültürel haklar ve demokratikleşme bakımından ciddi biçimde ele alınmalıdır. Barışın toplumsallaşması; dilsel ve kültürel hakların güvence altına alınmasını, ifade özgürlüğünün korunmasını ve insan onurunu esas alan bir infaz politikasını gerektirir. Bu çerçevede Nudem Durak'ın sağlık durumunun bağımsız uzmanlarca ivedilikle değerlendirilmesi, gerekli tedavisinin sağlanması, yasal koşullar doğrultusunda infazının ertelenmesi ve sanatsal faaliyetlerini sürdürebilmesinin güvence altına alınması gerekmektedir.

Bununla birlikte, hasta mahpusların sağlık hakkını kişisel başvurulara ve geciken süreçlere bağımlı bırakmayan; ağır ve kronik hastalıkları kapsayan, nesnel tıbbi ölçütlere ve etkili başvuru mekanizmalarına dayalı kapsamlı bir yasal düzenlemenin ivedilikle hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Erzincan Kadın Kapalı Hapishanesinde tutulan Nudem Durak'ın zehirli guatr ve kemik erimesi hastalıklarına ilişkin güncel sağlık durumu nedir? Bağımsız uzman hekim değerlendirmesi, kapsamlı sağlık kurulu raporu ve tedavi planı hazırlanmış mıdır?
2. Durak'ın infazının ertelenmesi talepleri hangi tıbbi raporlar ve hukuki gerekçeler doğrultusunda değerlendirilmiştir? Talepler reddedilmişse gerekçeleri nelerdir? Sağlık durumunun bağımsız bir sağlık kurulu tarafından ivedilikle yeniden değerlendirilmesi sağlanacak mıdır?
3. Hastalıklarının ilerlemesi ve ses tellerinde kalıcı hasar oluşması riskine karşı Durak'ın gerekli tedaviye gecikmeksizin erişmesi ve hapishane dışında tedavi imkânlarının değerlendirilmesi için Bakanlığınız hangi somut adımları atacaktır?
4. Durak'ın tutuklandığı sırada 18 yaşından küçük olduğu ve yaş tespitine ilişkin taleplerin karşılanmadığı yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Kürtçe savunma talebinin engellendiği ve savunmasının alınmasında gecikme yaşandığı iddialarının incelenmesi için hangi işlemler yapılmıştır?
5. Durak'ın müzik enstrümanına erişiminin engellendiği iddiası incelenmiş midir? Mahpusların müzik, şiir, kitap ve diğer sanatsal faaliyetlerini sürdürebilmeleri için güvenlik gerekçeleriyle ölçülü sınırlamaları esas alan yasal ve idari düzenlemeler yapılacak mıdır?
6. Son beş yılda hastalık nedeniyle infazın ertelenmesi için yapılan başvuruların sayısı, kabul ve ret oranları ile sonuçlandırılmayı bekleyen başvuru sayısı nedir?
7. Ağır ve kronik hastalığı bulunan mahpusların uzman hekimlere, hastanelere ve kesintisiz tedaviye erişimini güvence altına almak; hastalığın ilerlemesini ve telafisi güç zararları önlemek amacıyla hangi denetim ve erken müdahale mekanizmaları uygulanmaktadır?
8. Hasta mahpusların aile desteğine ve düzenli ziyaretlere erişimini kolaylaştırmak, tedavi süreçlerini güvence altına almak ve sağlık durumuna uygun koşullarda tutulmalarını sağlamak amacıyla yeni düzenlemeler yapılacak mıdır?
9. Ağır ve kronik hastalığı bulunan mahpusların sağlık hizmetlerine gecikmeksizin erişimlerinin sağlanması, bağımsız ve nesnel tıbbi değerlendirmeler doğrultusunda gerekli tedavilerinin gerçekleştirilmesi ve sağlık durumları nedeniyle infazın ertelenmesi koşullarının olduğu hâllerde bu kararların zamanında alınması amacıyla, Nudem Durak'ın durumunu da kapsayacak şekilde 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde değişiklik yapılması veya hasta mahpusların tedavi ve infazın ertelenmesine ilişkin güvencelerini güçlendirecek kapsamlı bir yasal düzenleme hazırlanması planlanmakta mıdır? Planlanıyorsa düzenlemenin takvimi nedir?